

*„SZÉPSÉGEMMEL A FARIZEUS LELKEKET
MEGSZÉGYENÍTEM
ÉS HATALMAMMAL A KEVÉLYEKET MEGALÁZOM”*

A Szent Péter és Szent Pál tiszteletére emelt főoltár központi fülkéjében Mária látható, kétoldalt Szent Péter és Szent Pál apostolok, valamint a magyar szent királyok, Szent István és Szent László. Az oltár oromzatán a Szentháromság szoborkompozíció található, angyalokkal övezve.

A XVIII. század közepén készült Mária szobor az erdélyi barokk faszobrászat legjobb műalkotásai közül való. A készítés pontos idejére, helyére és mesterére vonatkozóan ezidáig nem rendelkezünk adatokkal, csak a feltételezésekre szorítkozunk.

Jelen ismereteink alapján, típusát tekintve egyedi az erdélyi vagy a Kárpát-medencei emlékek között. A kis Jézus nélküli Mária jobb kezében a tisztaság szimbóluma, a liliom volt, míg lába alatt a „tévtanokat író és görcsösen védő” eretnek található. Reformáció előtti Mária szobrokban a Mária lába alatt a holdsarlóba komponált emberarc (Csíksomlyó, Erdőszentgyörgy) a Mária Isten-anyaságát tagadó Nesztoriuszra utalhat. A székelyudvarhelyi Mária szoborról az is elképzelhető, hogy az ellenreformáció sajátos meg-fogalmazását hordozza. Sajnos az idők során Mária kezéből a liliom és az eretnek írotolla elkallódott, de még szomorúbb, hogy a könyv lapjairól a hajdani feliratot szándékosan kikaparták, megsemmisítették. A felirat feltehetően sokat segíthetett volna a szobor ikonográfiai jelentésének pontosításában, de az sem kizárt, hogy a készítőre, vagy a készítés évére vonatkozó információt hordozott.

Az írott forrásokkal ellentétben, az oltár egységes felépítésében nehezen elképzelhető, hogy a Mária szobor fülkéjében korábban egy feszület állt volna.

1779 és 1782 között Veres Mátyás és neje, Perger Krisztina a szentélyt és az oltárt kifestette, aranyozta. Az elmúlt 200 esztendőben az oltár építményét és szobrait több ízben átfestették, lemázolták.

A Mária szobron - az arcokon és a kezekben, valamint a Mária alsó köntösén három átfestési réteg, míg a palástján és az eretnek ruháján két átfestési réteg volt. A restaurálás során az átfestési rétegek eltávolításra kerültek és az igényesen kiképzett,

eredeti festékréteg és fémszínezés, mely jó állapotban és nagy felületen fennmaradt, feltárássra került. Az élénk színű, kvalitásos festés mellé gazdag fémszínezés társult. A Mária palástját lap-arannyal, alsó köntösét ezüstlappal borították, melyre ritkaságszámba menő színes virágokat festettek.

A szükséges faanyag- és festékréteg-konzerválás után sor került a plasztikai hiányok kiegészítésére. A zavaró felületi egyenlőtlenségek tömítésre kerültek, majd ezt követően egy minimális retus, festés-kiegészítés történt. A szobor restaurálás utáni állapotán mintegy 95 %-ban az eredeti, XVIII. századi festés, fémszínezés látható, a kiegészítések összességében 5 % alatt vannak.

Képek jegyzéke

A XVIII. századi főoltár a restaurálás megkezdése előtt

A Mária szobor a restaurálás megkezdése előtt

Részlet a félbe tisztított Mária szoborról

Részlet a Mária szoborról a feltárást követően, az eredeti színvilággal

A restaurált Mária szobor

A székelyudvarhelyi Mária Társulat emléklapja. Rézmetszet a XVIII. századból

Részlet Mária alsó köntöséről az eredeti, ezüstre felhordott virágdíszítéssel (1) és a három átfestési réteggel (2, 3, 4)

Részlet az eretnek jobb kezének ingujjáról az eredeti felülettel (1.) és a két átfestési réteggel (2, 3.)

Részlet Mária jobb kezéről az eredeti réteggel (1.) valamint a három átfestési réteggel (2, 3, 4.)

Részlet az eretnek ruhájáról az eredeti felülettel (1.) és a két átfestési réteggel (2, 3.)

Részlet Mária alsó köntöséről feltárás közben. A színes virágokkal díszített ezüst felület és a vastag fehér olajfesték rétegek alkotta átfestés

Részlet Mária jobb kezéről a kiegészített ujjal

Részlet Mária alsó köntöséről a tömítésekkel

Részlet Mária arcáról a restaurálás előtt

Mária arca félbe tisztított állapotban. A baloldalon a harmadik átfestési réteg (4.), míg a jobb oldalon az első átfestési réteg (2.) látható.

Részlet a Mária arcáról az eredeti festéssel (1) és az első átfestési réteggel (2)

Részlet Mária arcáról a szintbe tömítést követően

Részlet az eretnekről a restaurálás előtt

Részlet az eretnekről a feltárást követően, az eredeti színvilággal

Az eretnek arca félbe tisztított állapotban

Részlet az eretnek arcáról a kiegészített sapkával

Részlet Mária arcáról a restaurálás utáni kész állapotban

UV-lumineszcenz felvétel Mária arcáról a restaurálás utáni kész állapotban, melyen a restauráláskor fölhordott festés, retus sötét foltként jelenik meg